

# Սուրբ Գրոց Սերտողութիւն : Դաս Թիւ 47

**Նախախնամք** – *Ուէստմիհիստորը Հակիրն Հաւատոյ Հանգանակը հարց է տալիս թէ «Աստուծոյ Իր հրովարտակները ի՞նչպէս է գործադրում:»* Ապա այն ապալէս է պատասխանում այս հարցման թէ *«Աստուծոյ Իր հրովարտակները գործադրում է ստեղծագործութեան ու նախախնամութեան արարքներով»*: Ստեղծագործութեամբ Աստուծոյ գոյութեան բերաւ Իր բոլոր հրովարտակները, ու նախախնամութեամբ Նա կառավարում է Իր ստեղծագործութիւնը լրացնելու այնինչ որ հրովարտակած է: Թէպէտ Աստուծաշնչի մէջ գոյութիւն չունի նախախնամք բառը, բայց այն յստակ կերպով ուսուցանած է: Այն առնուած է Լատիններէն ՓՐՈՎԻԴԵՆՍԻԱ բառից, որը կազմուած է ՓՐՈ եւ ՎԻԴԵՐԷ բառերից: ՓՐՈ նշանակում է նախքան, իսկ ՎԻԴԵՐԷ նշանակում է տեսնել: Ուրեմն ՓՐՈՎԻԴԵՆՍԻԱ բառացի իմաստով նշանակում է նախապէս տեսնել, ինչ որ յանախ ակնարկում է որպէս նախատեսութիւն: Սակայն նախախնամութեան Աստուծաշնչային գաղափարը միմիայն նախապէս տեղեկութիւն ունենալ չէ, թէպէտ Աստուծոյ ապագան տեսնելու կարողութիւն ունի, իսկ նշում է Աստուծոյ բոլոր Իր ստեղծած բաները վրայ կատարած վերահսկողութիւն եւ հայր-հայրուհի:

Այս Աստուծաշնչի ուսուցանած ամենակարեւոր վարդապետութիւններից մէկն է, որը այսօրերիս ցաօֆ սրտի անտեսել է կամ էլ մի շարք աշխարհային տեսանկիւններով է փոխարինել: Այսպիսի տեսանկիւններից մէկը ուսուցանում է թէ աշխարհը մի մեքենայ է, եւ թէպէտ Աստուծոյ ստեղծելի դրան, բայց Նա գործակատարութեամբ մեր գործունեայ չէ նրա մէջ, այլ թողնել է դրան որ այն նախակարգած բնական օրէքներով իմարեքարքար կատարի իր ընթացքը: Այս տեսանկիւնը մանաւանդ է որպէս ԴԵԻՉՄ կամ բնահաստութիւն: Միւս ծաղիկներով, մի ուրիշ տեսանկիւն սովորեցնում է թէ ոչ մի տարբերութիւն չկայ Աստուծոյ, ստեղծագործութեան եւ նախախնամութեան միջեւ, ու սրանք բոլորն էլ Աստուծային կամ իրականութեան մասնիկներ են, հաւատարմ թէ բնականն եւ գերբնականն նոյնն են: Այս տեսանկիւնը կոչում է բազմաստուծութեան տեսանկիւնը: Ապա կան նախատարբի գաղափարը, ուր բոլոր բաները որոշուած են մի ապահատական ուժի կողմից ու ընթանում են դէպի մի անվերջապի վերջաւորութեան, որի մէջ սիրագութ-նպատակը երբեքից տեղ չունի, ոչ էլ մարդկային ընտրութիւն ու ոչ էլ նոյնիսկ մեղքի իրականութիւնը: Եւ ապա բախտի գաղափարը, որով բաները պատահում են բախտի, արկածի ու կամ պարզ պատահականութեան բերմամբ:

Բայց նախախնամութեան Սուրբ Գրային վարդապետութիւնը սովորեցնում է թէ անհատական Աստուծոյ գործակատարապէս ներգործունեայ է Իր ստեղծագործութեան մէջ, ու ամէն մի վայրկեան Իր կամքի համեմատ պահում եւ տնօրինում է բոլոր արարածներին եւ արարքներին : Կարեւոր է հասկանալ ստեղծագործութեան եւ նախախնամութեան միջեւ եղած տարբերութիւնը: Ստեղծագործութիւնը գոյութեան է կանչում այն ինչ որ նախապէս գոյութիւն չունէր: Իսկ նախախնամութիւնը շարունակում է պահում է այն ինչ որ արդէն է: Ստեղծագործութեան մէջ որեւէ համագործակցութիւն գոյութիւն չունի: Նախախնամութեան մէջ նախնական եւ երկրորդական պատճառների միջեւ համագործակցութիւն (համակատարում) կայ: Այն ինչ որ Աստուծոյ գոյութեան է կանչել, Նա նաեւ Իր նախախնամութեամբ պատճառում է նրա շարունակումը: Աստուծաբան Լուիզ Բրոքհաֆ այսպէս է սահմանում նախախնամութեան վարդապետութիւնը թէ *«Այն Աստուծային գործութեան շարունակական գործակատարութիւնն է որով Արարիչը պահպանում է Իր բոլոր արարածներին, եւ գործունեայ է բոլոր այն բաներում որ տեղի են ունենում աշխարհում, եւ ուղղում է բոլոր բաները դէպի իրենց սահմանուած վերջաւորութեանց»*: Աստուծաբաններ խօսում են նախախնամքի վարդապետութեան երեք ազդակների մասին, որոնք են՝ պահպանութիւն, համակատարութիւն (համագործակցութիւն) եւ տնօրինութիւն:

**Պահպանում** – Այս կարելի է բացատրել որպէս Աստուծոյ այն արարքը որով նա վերապահում է բոլոր ինչ որ Նա ստեղծել է, պահպանելով իւրապատկութիւնները որոնցմով Նա ստեղծել է նրանց: Աստուծոյ ինքնագոյ, յաւիտեական եւ անկախ է: Նա ինքն իր մէջ լինելու գործութիւն ունի: Միւս կողմից, բոլոր ստեղծուած բաները ստացուած բաներ են, ժամանակաւոր ու կախեալ բաներ են: Արարածները իրենց գոյութիւնը չեն շարունակում որովհետեւ իրենց մէջ կեանքի սկզբունքը կայ, այլ ընդհանրապէս Աստուծոյ է Որը ամէն բան գոյութիւն ունենալու համար գործութիւն է կայացնում: Ինչ որ Աստուծոյ ստեղծում է, այն նաեւ Նա պահում, բռնում ու պահպանում է (Ծննդոց 22:7-8, 13-14): Աստուծոյ տիրոջութեան մէկը *«Եհովա Եհրէ»*ն է որը նշանակում է *«Եհովան կը հայր-հայրի, կամ կը հսկի որ լինեն»*: Նեւեմեայ 9:6, Յոբ 34:14, 15, Գործք Առաքելոց 17:28, Կողոսացիս 1:16-17, Բ. Պետրոս 3:7)

Աստուծոյ թէ միայն պահում է Իր ստեղծագործութիւնը, Նա նաեւ պահպանում է նրանց իւրապատկութիւնները, որոնց հետ է ստեղծել նրանց: Արեւը շարունակելու է որպէս արեւ, լուսինը՝ որպէս լուսին, երկրագունդը՝ որպէս երկրագունդ, ջուրը՝ որպէս ջուր, ծառերը՝ որպէս ծառեր, եւ անասունները՝ որպէս անասուններ: Սրանք շարունակում են լինել որովհետեւ Աստուծոյ պահպանում է նրանց իւրապատկութիւնները եւ կերպաւորումները: Շատեր կարծում են որ պարզապէս բնական օրէքների հիման վրայ է որ տիեզերքը ինքնարարքար շարունակում է իր ընթացքը: Աստուծաշնչը սովորեցնում է որ Աստուծոյ բնութեան օրէքների Արարիչը եւ պահպանիչը, եւ այս անուով է Նա սահմանել աշխատացնելու եւ ուղղելու տիեզերքը (Սաղմոս 104:13, 27-29): Ունեմ Աստուծոյ կեանքի ամէն մի անկարեւոր մանրամասնութիւնի մէջ ներգործողից շատ անլի մեծ են համարում, բայց Սուրբ Գիրքը սովորեցնում է թէ կեանքի ամենափոքրիկ մանրամասնութիւններն անգամ գտնուում են Աստուծային հոգատարութեան եւ տնօրինութեան տակ (Սաղմոս 8:3-4, Մատթեոս 10:29-31): Սրանք բոլորը նշում են Աստուծոյ գերիշխանութիւնը ու տիրապետութիւնը, որն յառաջացնելու են մեծ միտքարութիւն մեր մէջ եւ նայել գերագոյն յարգանք ու երկիրաւորութիւն Աստուծոյ հանդէպ: